Afgiftekantoor : 2140 Borgerhout 1
Erkenningsnummer P708324

geonieuws

maandblad van de
mineralogische kring antwerpen v.z.w.
34(10), december 2009

In dit nummer :

- Sainte-Marie-aux-Mines 2009
- Hydroniumjarosiet
- MKA-minibeurs
- Column van Cronstedt : Bolivië

Mineralogische Kring Antwerpen vzw

Oprichtingsdatum : 11 mei 1963
Statuten : nr. 9925, B.S. 17 11 77
Zetel : Boterlaarbaan 225, B-2100 Deurne
BTW-nummer : BE 0417.613.407
Wettelijk depot : Kon. Bib. België BD 3343
Verschijningsdata : maandelijks, behalve in juli en augustus.
Redacteur en verantwoordelijke uitgever : H. DILLEN, Doornstraat 15, B-9170 Sint-Gillis-Waas.
Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.
Betalingen
België : bankrekening 789-5809102-81
Nederland : girorekening (NL) 51 91 10
Buitenland : IBAN: BE36 7895 8091 0281 - BIC: GKCCBEBB
Al deze rekeningen staan op naam van M.K.A. v.z.w., Marialei 43, B-2900 Schoten.

NUTTIGE ADRESSEN

Hugo BENDER, Pieter Van den Bemdenlaan 107, B-2650 Edegem. Tel. 03 4408987.
<hugo.bender@skynet.be> Bestuurder. Secretaris, ledenadministratie.
Paul BENDER, Pieter Van den Bemdenlaan 107, B-2650 Edegem. Tel. 03 4408987.
<paul.bender@skynet.be> Bestuurder. Technische realisatie Geonieuws, coördinator Minerant.
Rik DILLEN, Doornstraat 15, B-9170 Sint-Gillis-Waas. Tel. 03 7706007. <rik.dillen@skynet.be>
Bestuurder. Redacteur Geonieuws.
Axel EMMERMANN, Lobbesplein 12, B-2640 Mortsel. Tel. 03 2953554 en 0496 359117
<axel.emmermann@pandora.be> Werkgroep technische realisaties, werkgroep fluorescentie.
Jan JENSEN, Jan Jensen, Eysegemblok 13, B-2650 Edegem. Tel 0472 790423
<jan.jensen1954@hotmail.com> Bestuurder. Uitleendienst, werkgroep fotografie.
Etienne MANS, Jan Blockxlaan 16, 2630 Aartselaar. Tel 03 8888124. <emans@skynet.be>
Bibliothecaris, samenaankoop.
Herwig PELCKMANS, Cardijnstraat 12, B-3530 Helchteren. Tel. 0486 121128.
<herwig.pelckmans@pandora.be> Organisatie vergaderingen, contacten met sprekers.
Guido ROGIEST, Prins Kavellei 86, B-2930 Brasschaat. Tel. 03 6520232. <guido.rogiest@pandora.be>
Bestuurder. Ondervoorzitter, public relations.
Paul TAMBUYSER, Surmerhuizerweg 23, NL-1744 JB Eenigenburg. Tel. 00 31 226 394231.
Fax 00 31 226 393560. <paul@minerant.org>. Werkgroep edelsteenkunde, webmaster.
Ineke VAN DYCK, Walbogaard 11, B-9140 Temse. Tel. 03 8276736.
<ina.van.dyck@skynet.be> Werkgroep zeolieten.
Ludo VAN GOETHEM, Boterlaarbaan 225, B-2100 Deurne. Tel. en fax 03 3215060.
<ludo.vangoethem@belgacom.net> Vertegenwoordiging openbare besturen.
Paul VAN HEE, Marialei 43, B-2900 Schoten. Tel. 03 6452914. <pvanhee@skynet.be>
Bestuurder. Voorzitter.
Anny VAN HEE-SCHOENMAEKERS, Marialei 43, B-2900 Schoten. Tel. 03 6452914. <pvanhee@skynet.be>
Penningmeesteres.
Eddy VERVLOET, August Vermeylenlaan 15F bus 29, B 2050 Antwerpen. Tel. 03 2194435
<eddyvervloet@skynet.be> Bestuurder. Excursies.

E-mail adres : info@minerant.org **URL (WWW) : http://www.minerant.org/**

Titelpagina
Jeugdige belangstelling op onze mini-beurs in 's Gravenwezel op 18 oktober 2009.
Foto © Rik Dillen.

MKA-kalender

Vrijdag 4 december 2009

Maandelijkse vergadering in zaal "De drie rozen", Kerkstraat 45, 's Gravenwezel om 20.00 h.

Manuel SINTUBIN
" Aardbevingen en tsunami's :
hoe voorspelbaar het onvoorspelbare is!"

Met veel genoegen mogen we deze enthousiaste spreker nogmaals welkom heten in onze vereniging. Deze avond gaat hij dieper in op aardbevingen, zeebevingen en tsunami's. Wat is juist een tsunami ? Hoe wordt het veroorzaakt ? Hoe werkt zo'n tsunami-waarschuwingssysteem ? Is een dergelijke ramp ook mogelijk in de Noordzee ? Op deze en tal van andere vragen zal Manuel een boeiend antwoord hebben. Dress code: reddingsvesten zijn toegelaten maar niet verplicht.

Vrijdag 11 december 2009

Maandelijkse vergadering in zaal "ELZENHOF", Kerkplein in Edegem. Openbaar vervoer : bus 32 (Centraal station > Berchem station > Edegem).

19.00 h bibliotheek (open tot 19.45 h)

19.30 h gelegenheid tot transacties, determinaties, afspraken voor privé-excursies, raadplegen van de bibliotheek, uitleendienst of... gewoon een gezellig babbeltje... Deze maand worden specimens van ***hydroniumjarosiet van Utah, USA*** aangeboden. Meer details hierover vind je elders in dit nummer.

20.15 h

Paul en Hugo BENDER
" Freiberg en omgeving...
alles wat u nog niet gezien en gehoord heeft ...

Na drie artikels in Geonieuws denkt u misschien nu wel alles over Freiberg en terra mineralia te weten ... Vanavond ontdekt u dat dit helemaal niet klopt is en dat u écht nog niet alles gezien heeft. U was op de voordracht in 's Gravenwezel in februari en denkt dat dit niet op u van toepassing is ? Mis, alle beelden gaan in wereldpremiere inclusief de Saksische klanken en de "héél véél herrie voor uw geld" die u in Geonieuws moest missen. Het wordt een totaalspectakel, met tekst, foto's en zelfs een heuse langspeelfilm.

Zaterdag 12 december 2009

Vergadering van de Werkgroep Edelsteenkunde in zaal "ELZENHOF", Kerkplein, Edegem, van 9.30 h tot 12 h.

Evalueren en graderen

Tijdens deze vergadering leren we welke criteria van belang zijn bij de kwaliteitsbepaling van edelstenen. Iedereen heeft wel eens een miskoop gedaan en we nodigen iedereen uit om een dergelijke miskoop mee te brengen. De bedoeling is dat deze stenen rondgaan en dat iedereen er zijn commentaar over noteert. Aan het einde van de vergadering evalueren we deze commentaren.

Reis naar Namibië - september 2010

Als er voldoende belangstelling is organiseren we in de periode laatste week van augustus - eerste helft van september 2010 voor de derde keer een reis naar Namibië (combinatie mineralogie en toerisme). In principe gaat de reis door met een touring-vrachtwagen met overnachting in tenten (mogelijk enkele keren in lodges), maar er kan ook gedacht worden aan mogelijke andere formules, afhankelijk van het aantal deelnemers en de wensen van de potentiële deelnemers. Wie geïnteresseerd is om mee te gaan wordt verzocht ten allerlaatste op 15 december 2009 een e-mailtje te sturen naar Paul Vandevelde (kompasvzw@ telenet.be). Vermeld eventueel alvast wat je wensen zijn (o.a. mbt reisformule, enkel toerisme, vooral mineralogie enz...). Het aantal deelnemers wordt in ieder geval beperkt tot 16. Er snel bij zijn is dus de boodschap ! Suggesties zijn uiteraard welkom.

Mineraal van de maand hydroniumjarosiet

Rik Dillen

Qua formule een raar beestje deze keer. Hydroniumjarosiet behoort tot de alunietgroep, en we moeten al beginnen met een misverstand uit de weg te ruimen. Het mineraal aluniet is, in tegenstelling tot wat je wellicht dacht, qua samenstelling niet hetzelfde als aluin (dat o.a. gebruikt wordt als bloedstelpend middel en in de chemische industrie), en je mag het ook niet verwarren met aluminiet, want dat is weer een ander mineraal :

aluniet	$KAl_3(SO_4)_2(OH)_6$
aluminiet	$Al_2(SO_4)(OH)_4.7H_2O$
aluin	$KAl(SO_4)_2.12H_2O$

De aluniet-groep is vrij groot, en in de volgende tabel geven we enkel een paar belangrijke en/of vergelijkbare species weer :

aluniet	K $Al_3(SO_4)_2(OH)_6$
jarosiet	K $Fe_3(SO_4)_2(OH)_6$
natrojarosiet	Na $Fe_3(SO_4)_2(OH)_6$
ammoniojarosiet	(NH_4) $Fe_3(SO_4)_2(OH)_6$
hydroniumjarosiet	(H_3O) $Fe_3(SO_4)_2(OH)_6$
argentojarosiet	Ag $Fe_3(SO_4)_2(OH)_6$
plumbojarosiet	Pb $Fe_6(SO_4)_4(OH)_{12}$ of Pb $[Fe_3(SO_4)_2(OH)_6]_2$

Als chimist in de dop ontdek je in deze formules een paar speciallekes. Het eerste kation (K, Na...) is altijd éénwaardig. Het kan dus ook een ammoniumion, NH_4^+ zijn. Als je er toch een tweewaardig kation wil inwringen, zoals in het geval van plumbojarosiet (dat overigens ook al eens het mineraal van de maand was), dan moet je al de rest met twee vermenigvuldigen om het hele zootje qua valenties nog te doen kloppen.

Maar nu zit er nog een raar ion tussen : het zgn. "hydroniumion". Je hebt ooit in het middelbaar wel eens de volgende evenwichtsreactie gezien die de dissociatie van water weergeeft : $H_2O \leftrightarrow H^+ + OH^-$.

Theoretisch is dit op het eerste gezicht wel OK, maar het klopt niet met de praktijk. Bij de zgn. auto-dissociatie van water zijn namelijk altijd twee watermoleculen betrokken, en de reactie moet eigenlijk zijn : $2H_2O \leftrightarrow H_3O^+ + OH^-$.

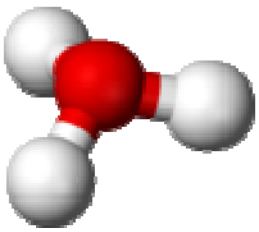

Eigenlijk wil dit gewoon zeggen dat "losse" waterstofionen (dat zouden eigenlijk vrije protonen zijn) in water niet voorkomen, maar dat ze altijd samen met de tweede betrokken watermolecule een zgn. "hydronium-ion" vormen, H_3O^+ (zie figuur hiernaast). Een dergelijk (eenwaardig) ion kan dus in een formule als die van jarosiet de plaats van een ander eenwaardig ion innemen, en op die manier ontstaat dus hydroniumjarosiet.
Het hydroniumion is dus in feite vergelijkbaar met het ammoniumion, NH_4^+.
Denk nu vooral niet dat hydroniumionen enkel maar in aards water voorkomen. Hydroniumionen komen massaal voor in moleculaire wolken in het heelal, en in het bijzonder in de staart van kometen. Zo werden reeds hydroniumionen gedetecteerd in de sterrennevels Sagittarius en Orion, en in de staart van de komeet Hale-Bopp. Een en ander is natuurlijk niet vergelijkbaar met onze aardse scheikunde, omdat het in veel gevallen gaat om gebieden met een temperatuur van maar een tiental K (10 K = -263°C).

Brophy en Sheridan (1965) toonden aan dat Na^+, K^+, en H_3O^+ elkaar isomorf kunnen vervangen, en op die manier series vormen. De zaak werd recent (2008) nog veel grondiger uitgespit door Basciano en Peterson. De nomenclatuur van de ganse alunietgroep werd in 1999 onder handen genomen door J.L. Jambor.

Dat het niet zomaar om een "kristalwatertje" gaat wordt aangetoond door onderzoek via thermogravimetrie : wanneer men een heel minuscuul monstertje geprogrammeerd opwarmt op een zgn. thermobalans, dan merkt men gewichtsverlies bij 262, 294, 385, 557 en 619°C. Het is bij 557°C dat een deel van het sulfaat vrijkomt als SO_3-gas, én H_2O afkomstig van het hydroniumion (Frost R.L. et al., 2005).

Alle mineralen uit de alunietgroep, dus ook hydroniumjarosiet, zijn trigonaal, en vormen

vaak zeshoekige plaatvormige kristalletjes. Bij hydroniumjarosiet zijn die meestal zo klein, dat het eruit ziet als aardachtige of massieve aggregaten. Heel af en toe komen hexagonale kristalletjes voor, o.a. in Humboldt County, Nevada, USA. Alle eigenschappen zijn zeer analoog aan die van jarosiet. De hardheid is ongeveer 4 in de schaal van Mohs, de densiteit is 3.01. Hydroniumjarosiet is geelachtig, en meestal mat.

Hydroniumjarosiet is vrij zeldzaam, en dat hoeft ook niet te verbazen, omdat bijna overal voldoende kalium- of natriumionen aanwezig zijn die aanleiding geven tot het stabielere jarosiet of natrojarosiet. Het is een typisch oxidatieproduct dat ontstaat bij de verwering van sulfide-ertsen. Soms komt het voor als neoformatie in oude mijngangen. Uiteraard heb je al lang begrepen dat om met zekerheid het onderscheid maken tussen de verschillende "jarosieten" altijd analyses nodig zijn.

De specimens die we deze maand aanbieden werden in juni 1994 gevonden door DS & DS... wijlen David Shannon en toenmalige mineralenpartner David Smith, in de Rustler Mine, Gold Hill District, Deep Creek Mountains, Tooele County, Utah, USA. In deze mijn vind je (of beter vond je, want de mijn is helemaal ingestort) nog een reeks andere gele mineralen, zoals ferrimolybdiet en medozaviliet, zodat het qua identificatie nog een stukje moeilijker wordt ! David Shannon ging er sinds de jaren 70 geregeld op zoek naar mineralen, en liet een aantal specimens analyseren om zeker te zijn van zijn stuk(ken).

De ontdekking van mendozaviliet (dat overigens allicht nooit mineraal van de maand zal worden, wegens te weinig specimens beschikbaar) was, zoals vaak het geval is, een toevalstreffer [www.mindat.org/mesg-6-110067.html]. Toen John Sobolewski in de jaren 80 David Shannon opzocht bij hem thuis in Mesa, vertelde die hem dat hij al lang op zoek was naar een goed specimen van molybdiet, omdat alle specimens die hij tot dan toe had laten analyseren uiteindelijk ferrimolybdiet bleken te zijn. John vertelde hem dat hij een paar jaar eerder in de Rustler mine specimens had verzameld die hij met "zekerheid" had geïdentificeerd als molybdiet (microchemische tests hadden de afwezigheid van ijzer aangetoond). Hij bezorgde kort daarna een paar specimens aan David. Die wilde zeker spelen, en stuurde een exemplaar op aan Peter Dunn van het Smithsonian Institution in Washington, met het verrassende resultaat dat het om mendozaviliet ging, tot dan toe de tweede vindplaats van dit mineraal ter wereld (onlangs werd het op een derde plaats aangetroffen, nl. Fitzgerald River District, Western Australia). Nadien ging David zich nog verschillende keren bevoorraden met mendozaviliet- (en hydroniumjarosiet-) specimens. John Sobolewski bezocht de mijn voor het laatst in 2004, maar toen was er al geen spoor meer van deze mineralen.

Het mineraal werd bedacht met liefst twee type-vindplaatsen in Polen : de Thorez mine (een oude koolmijn), Wałbrzych District, Dolnośląskie (Silezië), en de Staszic Mine, Rudki, Nowa Słupia District, Świętokrzyskie.

Hydronium Jarosite — $[H_3O]\ Fe_3\ [(SO_4)_2\ (OH)_6]$

by

J. KUBISZ

Presented by A. BOLEWSKI on March 12, 1960

A. A. Moss [8] and R. Van Tassel [13] have questioned the existence of carphosiderite $(H_3O)\ Fe_3\ (SO_4)_2\ \{(OH)_6 \cdot H_2O\}$ — $3Fe_2O_3\ 4SO_3\ 9H_2O$, and of allied hydrated basic ferric sulphates. Their analyses, carried out on type material (holotypes), indicate that minerals named carphosiderite, cyprusite, utahite and bergströmite, are in reality (potassium) jarosites or natrojarosites. Research work of both A. A. Moss and R. Van Tassel proved to a satisfactory degree the error of ascribing to carphosiderite and allied minerals from the type localities, the chemical formula $(H_3O)Fe_3(SO_4)_2\{(OH)_6.H_2O\}$. However, the analytic material proved too scanty to determine, whether a mineral of this chemical composition might not occur in natural conditions.

Wanneer we er de literatuur op naslaan valt ons al meteen op dat het oorspronkelijke artikel (Kubisz, 1960) - waarvan we maar over een zeer vage scan beschikken via de RRUFF database - begint met een verwijzing naar werk van ons mede- en erelid Prof. R. Van Tassel (Van Tassel, 1953), die aan-

toont dat carphosideriet (en enkele andere mineralen) tot de jarosiet-familie behoort. Onderzoek van dit typemateriaal, dat oorspronkelijk als "carphosideriet" geïdentificeerd was, toonde aan dat het om een nieuw mineraal ging, dat dan omgedoopt werd tot hydroniumjarosiet. Type-materiaal wordt bewaard in de Academy of Mining and Metallurgy, Krakow, Polen.

Wat Europa betreft is vooral de omgeving van Lavrion-Kamariza in Attika, Griekenland rijkelijk voorzien, niet alleen van hydroniumjarosiet, maar van de ganse familie, met o.a. jarosiet, natrojarosiet, plumbojarosiet en argentojarosiet.
Het National Museum of Wales heeft interessante pseudomorfosen van hydroniumjarosiet na prismatische gipskristallen, afkomstig van de Brynycastell Mine, Cross Foxes, Dolgellau, Gwynedd, Wales, Groot-Brittannië (Cotterell, 2006). Onderzoek naar leden van de jarosietfamilie in andere mijnen in Wales is nog volop aan de gang.
Verder is hydroniumjarosiet wereldwijd beschreven van enkele tientallen vindplaatsen, maar nergens werd het in spectaculaire specimens gevonden. Vooral de Verenigde Staten zijn goed voorzien, met een vijftiental geregistreerde vindplaatsen. Onze Belgische bodem is alweer verstoken van enig spoor van hydroniumjarosiet

De naam hydroniumjarosiet is uiteraard gebaseerd op de combinatie "hydronium" met "jarosiet", waarbij jarosiet genoemd is naar de Barranco del Jaroso in Almería, Andalusia, Spanje, de typevindplaats van jarosiet. Overigens wordt de naam aan elkaar geschreven, en niet met een spatie of koppelteken tussen beide delen van de naam (Burke, 2008).
Het in 1899 door Arzuni en Thaddeeff beschreven "utahite" bleek achteraf ook hydroniumjarosiet te zijn. Verwar deze "utahiet" echter ook weer niet met het nog altijd geldige telluraat-mineraal utahiet, $Cu_5Zn_3(Te^{6+}O_4)_4(OH)_8$.

Literatuur

Anthony J. W. et al. (2003) Handbook of Mineralogy, vol. 5, borates, carbonates, sulfates, Mineral Data Publishing, Tucson Arizona, USA, p. 312.

Arzruni A., Thaddeeff K. (1899) "Neue minerale aus Chile, ein neues vorkommen von utahit und ein neues wismuthcarbonat von Schneeberg", Zeitschrift für Kristallographie, 31, 229-247

Basciano L. C., Peterson R. C. (2007) "Jarosite - hydronium jarosite solid-solution series with full iron site occupancy: mineralogy and crystal chemistry", Am. Mineral., 92, 1464-1473

Basciano L. C., Peterson R. C. (2008) "Crystal chemistry of the natrojarosite-jarosite and natrojarosite-hydronium jarosite solid-solution: A synthetic study with full Fe site occupancy", American Mineralogist, 93, 853-862

Brophy G. P., Sheridan M. F. (1965) "Sulfate studies IV: the jarosite-natrojarosite-hydronium jarosite solid solution series", American Mineralogist, 50, 1595-1607.

Burke E. A. J. (2008) "Tidying up mineral names: an IMA-CNMNC scheme for suffixes, hyphens and diacritical marks", Mineralogical Record, 39, 131-135

Cotterell T.F. (2006) "Hydronium jarosite from Brynycastell Mine, Cross Foxes, Dolgellau, Gwynedd, Wales", Journal of the Russell Society, 9, 65-67.

Frost R. L., Wills R. A., Kloprogge J. T., Martens W. N. (2005), "Thermal decomposition of hydronium jarosite $(H_3O)Fe_3(SO_4)_2(OH)_6$", Journal of Thermal Analysis and Calorimetry 83(1), 213-218.

Frost R. L. et al. (2006) "A Raman spectroscopic study of selected natural jarosites", Spectrochimica Acta, A63, 1-8

Jambor J. L. (1999) "Nomenclature of the alunite supergroup", Canadian Mineral., 37, 1323-1341

Kubisz J. (1960) "Hydronium jarosite - $(H_3O)Fe_3(SO_4)_2(OH)_6$, Bulletin de l'Academie Polonaise des Sciences, Serie des Sciences Geologiques et Geographiques, 8, 95-99.

Murphy P. J. et al. (2009) "Raman and IR spectroscopic studies of alunite-supergroup compounds containing Al, Cr^{3+}, Fe^{3+} and V^{3+} at the B site", Can. Mineral., 47, 663-681

Van Tassel R. (1953), "On carphosiderite", Min. Mag. 31, 818-819.

MKA-nieuws

In memoriam Herman Peeters

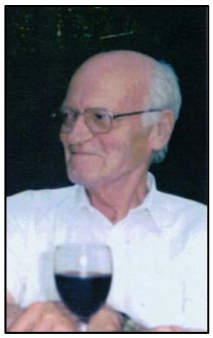

Op 22 september 2009 overleed Herman Peeters, in de leeftijd van 87 jaar. Herman was een van de bezielers van de Speleologische Stichting Deurne, onze zustervereniging waarmee we onder andere in de beginjaren samen onze eerste zeer bescheiden mineralenbeurzen organiseerden, o.a. in het "kaartershuisje" en zelfs één keer in een grote tent in het Boekenbergpark in Deurne, en in de school aan de Sint-Rochusstraat. Eigenlijk waren dit de zaadjes die later ontkiemden tot Minerant. Herman was ere-voorzitter van de S.S.D., en ere-conservator van het Natuurhistorisch Museum Boekenberg. Ik zal hem mij altijd herinneren als een bijzonder levenslustig man, die niet terugschrikte van grappen en grollen. Het is ook zowat de eerste keer in mijn leven dat ik (en ik niet alleen) tijdens een begrafenisplechtigheid in de kerk heb zitten lachen, toen zijn levensverhaal verteld werd. Langs deze weg wensen we de ganse familie veel sterkte toe in deze moeilijke tijd. Alweer iemand die we zullen missen...

[Rik Dillen]

Franse tijdschriften versmelten

In deze tijd van fusies van grote bedrijven kon de wereld van de mineralentijdschriften niet achterblijven in deze tendens. Vanaf september 2009 zijn de tijdschriften "Le Règne minéral" en "Minéraux et fossiles" ondergebracht in het bedrijf "Editions du Piat", die al uitgever was van "Le Règne minéral". Het gevolg van deze fusie is dat deze uitgeverij vanaf nu twee tijdschriften zal uitgeven : "Le Règne minéral" en een nieuw tijdschrift "Fossiles" dat, zoals de naam het al suggereert, volledig aan fossielen gewijd zal zijn, met Patrice Lebrun, specialist paleontologie, aan het hoofd. Beide tijdschriften zullen verschijnen in het formaat A4, op hoge kwaliteit glanspapier, a rato van 52 pagina's per nummer, en met een beperkt volume aan publiciteit. "Minéraux et fossiles" als zodanig bestaat dus niet meer. "Le Règne minéral" verschijnt tweemaandelijks, en bij een jaarabonnement (55 €) krijg je gratis een exemplaar van een zogenaamde "hors-série", een extra thema-nummer van 100 pp. Meer weten ? Ga naar *www.leregnemineral.fr*

Noteer nu al in je agenda

MINERANT 2010

8 en 9 mei 2010

Antwerp Expo

MKA-minibeurs - 's Gravenwezel - 18 oktober 2009

In feite is dit initiatief ontstaan uit onze ruil-dagen voor zeolieten in 's Gravenwezel, die sinds twee jaar omgevormd werden tot een mini-mineralenbeurs, waar alle exposanten MKA-leden zijn. De tafels zijn gratis, de stoelen ook... en natuurlijk de toegang. Enkel je frietjes met stoofvlees uit de nabije frituur moet je zelf betalen.
Meer en meer MKA-leden vinden blijkbaar de weg naar het gezellige zaaltje in 's Gravenwezel. Vorig jaar hadden we ook al dat gevoel... onze minibeurs groeit stilaan (hoewel het sowieso kleinschalig is en zal blijven). Een tiental exposanten en de talrijke bezoekers stonden garant voor een bijzonder plezierige sfeer. Enneu... er waren echt koopjes te doen. MKA-verzamelaars die geen plaats huren op een grote beurs hadden een aantal van hun beste dubbels meegebracht tegen soms echte dumpingprijzen. Stapels tijdschriften en boeken zullen wellicht de leeshonger van heel wat MKA-ers in de komende weken stillen. Heel wat kilo's mineralen werden ook gratis weggegeven, waarbij vooral het jeugdige publiek ruim aan zijn trekken kwam. Deze mini-beurs heeft echt een speciale sfeer, waarbij de "standhouders" meer in de zaal rondlopen dan achter hun stand zitten, onder het motto : wil je iets kopen... dan gil je maar even !
Als je er niet bij was, heb je écht iets gemist... volgend jaar niet vergeten dus !

[Tekst en foto's © Rik Dillen]

Heeft u uw lidgeld voor 2010 al betaald ?
Vergeten ? Doe het dan nù,
Dan blijft u Geonieuws zonder onderbreking ontvangen !

De column van Cronstedt

Bolivia: The Height of Mineral Collecting

Het zat al een tijdje in de lucht, maar nu is het eindelijk zover : de nieuwe **Engelse ExtraLapis** is uit. In feite is het een beetje gek dat men deze reeks nog steeds de "Engelse ExtraLapis" noemt, want sinds het vreemd gaan van de Duitse ExtraLapis in december 2001, is er heel wat veranderd.

Destijds was de Engelse versie van **Madagascar** inderdaad niet meer dan een vertaling van het Duitse exemplaar. Sindsdien is de reeks echter een eigen leven beginnen leiden, met onder andere het toevoegen van nieuwe foto's, van andere en betere teksten en van uitgebreide referentielijsten. Het was vooral John Sinkankas die aan de basis lag van deze verandering, die reeds in **Emeralds of the World** (het tweede nummer in de reeks) merkbaar was. Deel drie, **Tourmaline**, week reeds 30% af van zijn Duits broertje, en dat percentage is in de loop van de reeks gestaag blijven stijgen.

De nieuwste telg van uitgever *Lithographie* snijdt zelfs een heel nieuw onderwerp aan! Door insiders werd er reeds lang naar uitgekeken, want die wisten immers wie er allemaal in zijn pen gekropen was voor dit nummer. U weet het misschien nog niet? Wel, we gaan u niet langer in spanning houden. Mogen wij u voorstellen, dames en heren... (tromgeroffel)…de Engelse ExtraLapis nummer 12... (opnieuw tromgeroffel)... **Bolivia: The Height of Mineral Collecting** ! Flexibele kaft, A4 formaat, 112 pagina's, richtprijs 30 US dollar.

Wie Bolivia zegt in mineralenverzamelaarskringen, denkt daarbij onvermijdelijk aan Jaroslav Hyršl en Alfredo Petrov, de hoofdauteurs van dit werk. Jaroslav is bij onze leden zeker gekend als schrijver en ook als trouwe standhouder op Minerant en menig andere internationale mineralenbeurs.
Alfredo doet enkel de grootste beurzen aan, maar is dan weer niet weg te denken op Mindat, waar zijn bijdragen altijd een lust zijn om te lezen. Beide heren zijn Bolivia-fanaten in hart en nieren, wat zich ook uit in het materiaal dat ze aanbieden op deze beurzen.

Naast Hyršl en Petrov zijn er ook bijdragen van Robert B. Cook, Rock Currier, Anthony R. Kampf, Suzanne Liebtrau, Lauren Megaw, Bill Smith, Carol Smith en Terry Wallace. Vooral het verhaal van Rock (jaja, wat een schitterende voornaam voor een mineralenhandelaar!) over zijn road trip naar Bolivia is om duimen en vingers af te likken! Voor de prachtige illustraties van specimens die vaak nooit eerder werden gefotografeerd, kon men beroep doen op niet minder dan 26 kunstenaars, waaronder Joe Budd, Jordi Fabre, Jeff Scovil en vele anderen.

Maar zelfs zonder de schitterende illustraties zou het werk lezen als een trein. Bolivia is immers een raadselachtig land, waar alles kan én zal gebeuren! Naast wat historiek komen tal van klassieke vindplaatsen aan bod: Huanuni, Poopó, Oruro, de Morococala mijn, Llallagua, Colquechaca, Viloco, enz. Diverse landkaarten maken het mogelijk alles direct te situeren, en een gedetailleerde tabel van vindplaatsen en wat er gevonden werd, is eveneens uiterst nuttig.

Vermits er geen enkel recent boek bestond over de mineralen van Bolivia, is dit ongetwijfeld een voltreffer én een hebbeding voor iedereen die specimens van dit land van extremen heeft. Het lezen van dit meesterwerk brengt u zó dicht bij dit mineralenwalhalla, dat u het barre klimaat bijna kan voelen, de onmetelijke zoutvlakte bijna kan zien en de gastvrijheid van het volk bijna kan proeven! Komaan, Eddy, laten we daar eens gaan kappen !

Dagdromende groetjes,

Axel

Referentie:
www.lithographie.org/bookshop/12_bolivia.htm

Sainte-Marie-aux-Mines voor absolute beginners

Raymond Dedeyne

Dit verhaal is opgedragen aan Franky Vangansbeke : een ervaren mineralenverzamelaar en een echte vriend, die helaas veel te vroeg is heengegaan eerder in juli dit jaar. Het is door zijn toedoen dat ikzelf uiteindelijk de finale stap naar Sainte-Marie-aux-Mines heb gezet, en bijgevolg ook dat ik voor de rest van mijn leven zal beklagen dat ik dat niet eerder heb gedaan.

Ik moet iets bekennen: eigenlijk ben ik een onverbeterlijke procrastinator. Geef toe: als openingszin kan dat tellen, niet? Ofwel weet je wat een procrastinator is: desgevallend proficiat met zoveel eruditie, je bent al aardig het aap-noot-mies literair niveau ontstegen. Ofwel weet je het niet en neem je je voor om dat eens na te trekken in een verklarend woordenboek en dat doe je dan uiteindelijk toch niet en ….. dan ben je er zélf één want inderdaad: een procrastinator is iemand die de onhebbelijke gewoonte heeft om acties of taken alsmaar uit te stellen tot een later tijdstip.

Franky Vangansbeke in goed gezelschap.
Foto © Nick en Jos Mornie.

Laat ik mij nader verklaren: ik ben een trouwe bezoeker aan de meeste Belgische mineralenbeurzen en daar ondervind ik van lieverlee meer problemen om nog iets naar mijn gading te vinden. Diverse geroutineerde verzamelaars vertellen mij al jaren dat ik dan maar eens naar de beurs van Sainte-Marie-aux-Mines moet gaan. Telkens weer neem ik mij dan voor van daar dit jaar eindelijk eens werk van te maken maar uiteindelijk komt het er dan weer niet van en zo blijf ik maar ter plaatse trappelen. Ook begin dit jaar ziet de situatie er origineel niet veel anders uit - tot Franky mij op een MKA voordrachtavond zó enthousiast maakt en mij daarenboven nog het adres van een hotelletje in de streek bezorgt dat hij

kan aanbevelen. Om het helemaal onherroepelijk te maken verbrand ik de volgende dag alle bruggen achter mij door via internet te boeken: nu is er geen weg terug meer, dit wordt mijn maidentrip naar Sainte-Marie, voor drie dagen dan nog wel !

DAG 1

Op donderdagmorgen 26 juni vertrek ik om zes uur 's morgens met de wagen voor een trip van zo'n 550 kilometer. Nauwelijks onderweg brengt de radio mij al op de hoogte dat de dag voordien zowel Michael Jackson als Yasmine overleden zijn. Voor de rest wordt het een reis zonder enige noemenswaardige uitschieters. Eens de grens over valt het mij op dat de Fransen zich (tenminste in hun eigen land) bijna zonder uitzondering houden aan de vigerende snelheidsbeperkingen. Mij maken ze niet wijs dat de Fransozen an sich zo gedisciplineerd zijn geworden: waarschijnlijk zijn hier de verkeerscontroles nóg driester en de boetes nóg draconischer dan dat bij ons het geval is.

Rond de middag ben ik al in Sainte-Marie. Alle officiële parkings zijn vol, maar geen nood: op de binnenkoer van een boerderij, op nauwelijks een steenworp van de beurs raak ik tegen enkele Euro's mijn wagen vooralsnog kwijt. Er komen dreigende wolken opzetten. Even ziet het er naar uit dat het een fikse bui zal worden, maar het blijft gelukkig bij loze dreigementen. Kort daarna schijnt de zon weer in al haar glorie en dat zal zo verder blijven gedurende de volgende beursdagen.

Sainte-Marie-aux-Mines blijkt een klein stadje te zijn dat jaarlijks op het einde van juni gedurende vier dagen grotendeels in één massale mineralenbeurs wordt omgetoverd. De eerste twee dagen zijn enkel bedoeld voor professionelen - de andere twee voor het grote publiek. Als gewone verzamelaar ben je hier de eerste twee dagen dus niet welkom en over de afgelopen maanden zijn diverse persberichten verschenen waarin aangekondigd werd dat hier dit jaar strikt de hand aan zal worden gehouden. In principe ben ik dus een halve dag te vroeg maar toch laat ik mij niet afschrikken. Hoe herken je per slot van rekening op zicht een mineralenhandelaar van een -verzamelaar ? Na jarenlang rondzwerven

Foto © Nick en Jos Mornie.

op beurzen is het enige kenmerk dat ik zo onmiddellijk kan bedenken : de eerstgenoemde aan zijn uitpuilende en de laatstgenoemde aan zijn lege portefeuille maar dat verschil gaat slechts op aan het einde van een beurs en is hier dus niet direct bruikbaar.

Toch heb ik veiligheidshalve voorafgaand een afspraak gemaakt met een bevriende standhouder die mij - mocht dat nodig blijken - aan één van de vier ingangspoorten zal komen afhalen. Dat blijkt echter hoegenaamd niet nodig te zijn: zolang ik maar bereid ben om de exorbitante prijs van 32 Euro af te dokken voor een ticket voor vier dagen is hier verder geen kat geïnteresseerd of ik nu eigenlijk kom om geld uit te geven dan wel te scheppen. Als je er ook maar heel even aan zou denken om zonder geldig ticket binnen te glippen dan wordt je al heel snel op andere gedachten gebracht bij het zien van de ordediensten die de ingang in het oog houden. Het zijn stuk voor stuk potige kerels, allemaal vast houder van minstens een zwarte gordel ikebana of origami of een andere Oosterse gevechtssport en ze zien er hoogst impulsief en bijgevolg gevaarlijk uit, van het type eerst doen en dan denken: wél bedraad dus maar niet geaard.

Ik heb mij vast voorgenomen om de eerste dag enkel op verkenning te gaan en nog absoluut niets te kopen. Ik stort mij zonder enig nadenken onvervaard in het strijdgewoel en kom na amper tien minuten tot de vaststelling dat ik hoegenaamd niet meer in staat ben om mijn weg terug te vinden - laat staan mij te herinneren waar ik iets interessant heb gezien. Ik zal dit hier duidelijk systematischer moeten aanpakken en nauwkeurig nota nemen van wat en waar ik iets heb opgemerkt dat voor latere aankoop in aanmerking komt. Dit is hier echter mijn eerste bezoek en ik ben dus nog niet vertrouwd met het beursterrein. In het programmaboekje dat bij het ingangsticket wordt verstrekt staat wel een plannetje van de beurs maar dat is zo piepklein uitgevallen dat het nog nauwelijks bruikbaar is. Bovendien staan op het plannetje alle standhouders wel netjes ingetekend met een cijfercode, maar eens te velde staat die code nergens meer vermeld en de meeste standhouders zijn zelfs niet eens op de hoogte van het bestaan ervan. Er zal dus niets anders opzitten dan zelf de nodige schetsen te maken maar eigenlijk ben ik dat al wel gewend van bezoeken aan andere beurzen - alleen is alles hier véél uitgestrekter en bijgevolg complexer.

Ik kom al gauw tot de conclusie dat binnen het beursterrein nagenoeg alle beschikbare plaats in verkoopsstanden is verkaveld. Alle straatjes, steegjes en binnenplaatsen zijn bezet met kraampjes - sommigen overdekt, andere dan weer niet. Verder zijn er twee grote zalen met lange rijen exposanten - elk ter grootte van zowat 2 à 3 Mineranten - en zelfs publieke gebouwen, zoals het Lycée en het Théatre worden overspoeld door de beursgekte. Een ruwe schatting aan de hand van de catalogus wijst in de richting van zowat duizend standhouders. De minimum standhuur voor de vier beursdagen is 245 Euro voor twee lopende, niet-overdekte meters : daar moet je als handelaar maar hopen op droog weer en veiligheidshalve toch maar geen haliet of andere wateroplosbare toestanden meebrengen. Voor een klein tentje

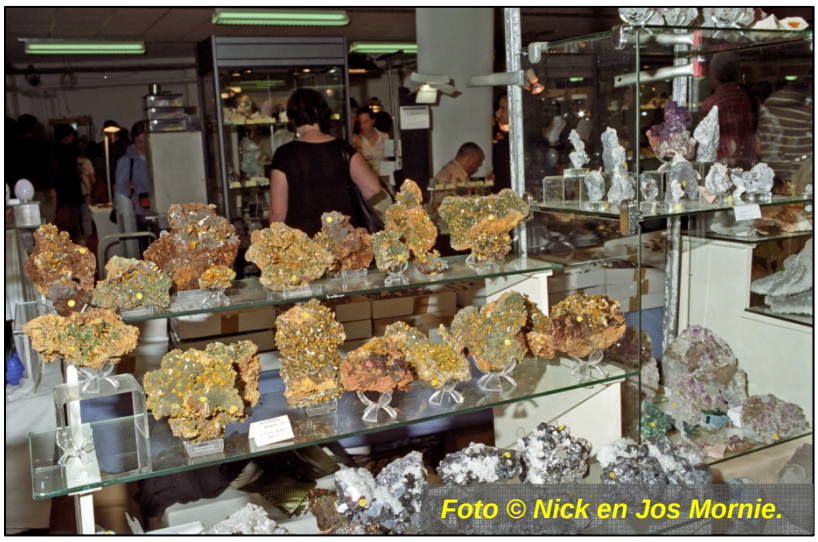
Foto © Nick en Jos Mornie.

moet je bijbetalen en een tafel in één van de zalen zal uiteraard al wéér een stuk duurder zijn - en naar wat er neergeteld wordt voor de prestigieuze standen in het Théatre heb je al helemaal het raden.

Een Marokkaan heeft enkele interessante specimens vanadiniet bij - ditmaal eens niet uit het klassieke Mibladen maar uit het zuidelijker gelegen Taouz. Het zijn goedgevormde hexagonale kristallen tot 1cm groot, tot zover niets abnormaals - maar ze zijn deels bedekt met een fijnkorrelige witachtige laagje dat het geheel een heel aparte lichtbruine kleur geeft. De eigenaar vraagt er echter wel een fikse prijs voor en maakt bovendien niet de minste aanstalten om daarover te negotiëren - die laat ik dus maar voor wat ze zijn.

Een Fransman biedt cerussiet aan uit Nakhlak, een oude loodmijn ergens in Iran, tussen Teheran en Isfahan. Of de mijn momenteel nog operatief is kunnen ze mij niet zeggen - de kans is reëel dat Ahmadinejad met zijn huidig "vredelievend" kernprogramma zoveel synthetisch lood als eindproduct van radioactieve vervalreeksen beschikbaar krijgt dat het niet meer de moeite loont om daarbovenop ook nog eens het natuurlijke spul te ontginnen. De specimens in kwestie bestaan uit een samenvoegsel van tweelingkristallen tot een netwerk met een nagenoeg perfecte zestallige symmetrie, met daarop her en der nog kleine plaatvormige wulfenietkristalletjes. Echt goedkoop zijn ze niet, van 25 Euro voor een stukje ter grootte van een postzegel tot 100 Euro voor een (kinder)handstuk - maar ze zijn wél zéér goed: volgens Mindat "every bit as good as those from Tsumeb" en de laatste zijn toch al helemáál niet meer te krijgen. Het valt mij op hoe ongeschonden de specimens zijn - niettegenstaande ze dicht tegen de straatkant liggen, waar zowel kenners als volslagen leken volop de kans krijgen om ze eens stevig te bepotelen.

Verschillende handelaars bieden wulfeniet en mimetiet op de obligate limonietmatrix aan die zo kenmerkend is voor de Ojuela Mine, Mapimi, Mexico. Dergelijke vondsten werden daar al eerder gerapporteerd maar te oordelen naar de aangeboden kwantiteit moeten blijkbaar recent nieuwe bronnen van het spul zijn aangeboord. De oranje wulfenietkristallen zijn doorgaans zeer goed gevormd: geblokt, uitgerekt en in het midden tonvormig verdikt - qua habitus doen ze een beetje aan pyromorfiet denken. Ze zijn relatief groot - tot zo'n twee centimeter lang. De mimetiet komt voor als botroïdale massa's met een voor mimetiet hoogst ongewone fris-appelgroene kleur. Op sommige specimens komen de wulfeniet en de mimetiet samen voor en dan zorgen ze tegen de roestbruine matrix voor een niet onaantrekkelijke kleurencombinatie. Ik moet mijzelf intomen om al niet onmiddellijk een specimen het mijne te maken bij een Franse standhouder - zeker niet nadat die later

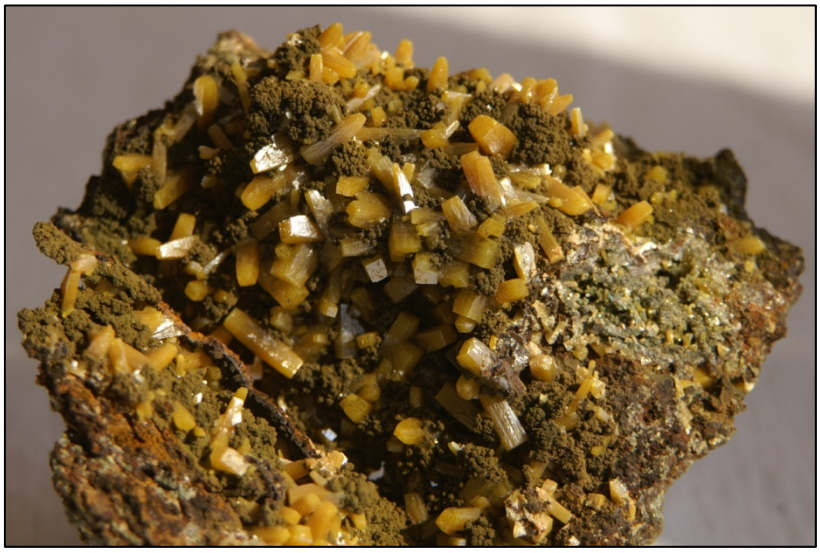

Wulfeniet-kristallen van de Ojuela Mine, Mapimi, Mexico. Specimen 12.5 x 10.5 cm. Verzameling Raymond Dedeyne, foto © Hugo Bender.

op de middag zijn prijzen zomaar opeens met de helft laat zakken (je zult bij diezelfde kerel maar een half uur geleden nog aan de volle prijs gekocht hebben!). Maar ik herinner mij bijtijds mijn motto: vandaag enkel kijken, niet kopen - zelfs geen buitenkansjes - en daar zal ik de volgende dag zeker geen spijt van hebben, want dan vind ik nog véél beter. Overigens is het mij al overduidelijk geworden dat het hier bij de overvloed aan wat wordt aangeboden uiteindelijk kiezen zal worden en dat doe je dan maar best na wijs beraad.

Mineralenbeurzen worden nogal eens geteisterd door malafide Roemeense handelaars - het type dat onze MKA-hoofdkaas (en met hem vele anderen) liever niet op Minerant ziet verschijnen. Meestal zijn ze uit beurzen bijzonder moeilijk te weren, maar hier in Sainte-Marie hebben ze daar wel een originele oplossing voor gevonden : ze hebben ze allemaal geconcentreerd in één enkel doodlopend straatje (laten we dat hier gemakshalve het Roemenensteegje noemen), exclusief voor hen en niemand anders gereserveerd ! Zelfs de meest onervaren verzamelaar moet het na enkele passen al beginnen te dagen dat hier iets niet pluis is, en als die het dan toch nog per sé nodig vindt om verder te gaan dan heeft die het echt wel zélf gezocht. Tegen beter weten in kan ik het toch niet laten het steegje helemaal tot op het einde in te lopen.

Het aangeboden gamma biedt een vrij goede doorsnee van wat ooit al ergens als vervalsing of synthetisch kristal werd aangeboden: gitzwarte bestraalde rookkwartsen, gifgroene calcieten waarvan ik bij God niet zou weten hoe je die zo in de massa gekleurd krijgt, vuistgrote felblauwe kopersulfaatkristallen, kunstig aaneengekleefde gipskristallen,... Dat alles wordt uiteraard aangeboden als honderdenvijfprocentig natuurlijk materiaal - no trukare, no foefelare om het met Urbanus te zeggen. De heren handelaars prijzen met luide stem hun waren aan en waag het hier vooral niet om oogcontact te maken want dan worden ze pas helemaal opdringerig. Als ze merken dat je echt niet van plan bent om te kopen krijg je al snel een hoop verwensingen naar je hoofd en dan kan de situatie in een oogwenk vrij agressief worden. Ik krijg er echt een onveilig gevoel bij en ik haast me dan ook vrij snel weer het steegje uit. Begrijp me niet verkeerd: ik heb niets tegen malafide Roemeense mineralenhandelaars - tenminste toch niets wat ook blijvend werkt.

Gelukkig zijn er ook bonafide Roemeense standhouders - type de Ungurs, onze Minerant huis-Roemenen - maar die werden door de inrichters willekeurig over het beursterrein verspreid. In een van de zalen staat er zo eentje, met behoorlijk interessant materiaal: ik noteer naast jamesoniet en wurtziet ook nog een stel interessante Cavnic perimorfosen. De vraagprijzen liggen echter nogal hoog en ik neem mij voor om de laatste dag de rekbaarheid daarvan te testen maar tegen die tijd zal acuut gebrek aan harde valuta mij daar helaas van weerhouden.

In een andere zaal wordt tazieffiet aangeboden - een nieuw mineraal, pas in 2008 erkend, in het meinummer 2009 van Geonieuws beschreven en genoemd naar vulkanoloog Haroun Tazieff. Voor een klein kabinetstuk met goede kristallen (tenminste onder een binoculair) moet je echter wel 540 Euro over hebben. Ik maak mij daarbij de bedenking dat ik mij voor hetzelfde geld toch

Foto © Nick en Jos Mornie.

Muscoviet van Padre Paraiso, Minas Gerais, Brazilië.
Specimen 14 x 15 cm. Verzameling Raymond Dedeyne, foto © Hugo Bender.

al wel enkele uitstekende handstukken van een meer courant mineraal kan aanschaffen. Wie zei daar weer dat micromounts goedkoop zijn ? Het adagio indachtig dat er maar één iets nog zeldzamer is dan een zeldzaam mineraal - een koper ervoor - denk ik bij mijzelf dat dit materiaal wel niet al te vlug van de hand zal gaan.

Een wel zéér opvallende stand is die van een Fransman die - tenminste naar zijn zeggen - de exclusiviteit heeft verkregen voor een nieuwe muscoviet vondst eerder dit jaar in maart in Padre Paraiso, Minas Gerais, Brazilië. Nu is muscoviet doorgaans wel niet een van de meest opwindende mineralen, maar hier stijgt het wel tot ongekende hoogten. Op een matrix van goed gekristalliseerde sneeuwwitte albiet heeft het dikke quasi-perfect ruitvormige stapels gevormd die verschillende centimeters dik zijn. In de depressies en de verhevenheden op de eindvlakken van die stapels kun je telkens zeer goed een hexagonale substructuur waarnemen: al bij al een hoogst merkwaardige en esthetische verschijningsvorm.

Wat op de beurs ook opvalt is de nadrukkelijke aanwezigheid van geüniformeerde politie die constant en ostentatief rondparadeert. Dat zal zo wel zijn redenen hebben neem ik aan - niet op zijn minst aangezien mineralentransacties nogal eens in contanten worden geregeld wat betekent dat hier aanzienlijke hoeveelheden cash moeten circuleren.

Rond half zes - na ongeveer 75% van de beurs relatief oppervlakkig te hebben geprospecteerd - begin ik de eerste symptomen van mineraalverzadiging te vertonen. Alertheid, concentratie en interesse beginnen zienderogen te verslappen, allemaal duidelijke tekens dat het genoeg geweest is voor vandaag. Tijd dus om de wagen op te zoeken en de zoektocht naar het hotel aan te vatten. Ik heb een internetreservering op zak voor Hotel Restaurant Au Tilleul gelegen in 385 La Place, Labaroche en dat moet hier een geschatte dertig kilometer vandaan liggen. Mijn GPS, een oubollig systeem door ene mijnheer Blaupunkt op de markt gebracht, is voor niet-Beneluxlanden enkel toegerust met een kaart met de Europese hoofdwegen - gedetailleerde kaarten van alle Europese landen zouden mij zowat een klein fortuin hebben gekost. Het neemt mijn instructies zonder verpinken aan: Labaroche, here we come !

Labaroche... here we come !
Foto © Nick en Jos Mornie.

Mijn eerste wantrouwen wordt gewekt wanneer ik drie kwartier later door de buitenwijken van Colmar wordt geloodst - flink uit de gewenste richting, ik ben hier blijkbaar een fameuze omweg aan het maken. Dan gaat het weer westwaarts, de onoverzichtelijke bossen en heuvels van de Vogezen in, tot op zo'n vermoedelijke vijf kilometer van mijn eindbestemming mijn GPS-madame me doodgemoedereerd laat weten dat dit met de haar ter beschikking gestelde informatie het beste is wat ze voor mij kan doen. Ik meen daarbij in haar stem een licht verwijtende ondertoon te herkennen - zoiets van "had je tenminste maar een gedetailleerde DVD wegenkaart van Frankrijk moeten kopen". En daar staan we dan: this is as good as it gets - op een, twee, drie, misschien nog meer heuvelruggen van mijn hotel, wie zal het zeggen? Op mijn papieren Franse wegenkaart is Labaroche niet eens terug te vinden, laat staan de weg er naartoe. Er zit dus niet veel anders op dan op goed geluk verder te rijden en pas nadat ik zo ongeveer elke hoek van de Vogezen heb gezien stoot ik op een wegwijzer naar Labaroche - wat uiteindelijk een godvergeten gat in the middle of nowhere blijkt te zijn.

Gelukkig word ik in de "Au Tilleul" effectief verwacht. De kamer is eenvoudig maar volstaat voor de vermoeide reiziger die ik ondertussen geworden ben. Het avondmaal in het restaurant is goedkoop en eenvoudig: veel moet je voor een driegangenmenu van 16,50 Euro per slot van rekening niet verwachten. Buiten een hoofdgerecht op basis van een oude en bovenal taaie eendvogel kan ik er mij twee dagen later al niets meer van herinneren : veel indruk zal het dus wel niet gemaakt hebben. Na het eten probeer ik mijn nota's van vandaag tot een min of meer coherente prioriteitslijst voor de volgende twee dagen te verwerken.

Een melancholische ziel zong ooit "Ik reis om te vergeten". Welnu, ik ook, al moet ik telkens wachten tot ik op hotel mijn koffer uitpak om te weten wat ik déze keer nu eens niet bij heb. Het blijkt echter nogal mee te vallen : pyjama vergeten, maar dat schept nu wel niet direct een levensbedreigende situatie. TV is er niet, maar eigenlijk is dat net zo goed want nu de spanning van de voorbije dag van mij is afgegleden wil ik vooral slapen.

DAG 2

In de "Au Tilleul" zijn ze met het fenomeen van de jaarlijkse Saint-Marie aux Mines begankenis goed vertrouwd : voor beursgangers voorzien ze een extra vroeg ontbijt. Dan zijn ze die vervelende zagemannen die over niets anders dan stenen kunnen leuteren meteen ook extra vroeg weer kwijt. "Ze" is een energieke oudere vrouw - een immer bezige bij die hier nagenoeg op haar eentje de hele zaak runt. Dat laatste is dan wel letterlijk op te nemen want waar je ze ook ziet is ze aan het lopen. Receptie, toewijzen kamers, bar, restaurant: ze neemt zowat alles voor eigen rekening - en dat alles op een kordate maar toch vriendelijke manier.

Ik neem ontbijt samen met de Gentse collega-verzamelaars Nick, Jos en Franky, die hier

ook gelogeerd zijn. We doen de uitgebreide buffettafel alle eer aan terwijl we ondertussen volop de gisteren opgedane beurservaringen uitwisselen. Franky legt mij uit hoe ik op de meest efficiënte manier van hier uit in Sainte-Marie kom en zodoende sta ik na minder dan drie kwartier weer op een parking aldaar - ditmaal zonder de hulp van mijn GPS-madame die de hele weg verongelijkt is blijven mokken. De eerste paar uren besteed ik aan het vervolledigen van mijn initiële beursprospectie die ik gisteren onvoltooid heb afgebroken. Daarna kan ik uiteindelijk overgaan tot de eerste - naar mijn inzicht meest dringende - inkopen: shopocalypse now !

Een Tsjechische standhouder biedt een uitgebreide collectie Russische mineralen aan, met nogal wat specimens uit de Dodo mijn in de subpolaire Oeral. Onder het oude regime was toegang voor verzamelaars hier nagenoeg onbestaande want er werd in eerste instantie hoogzuivere kwarts ontgonnen voor voornamelijk strategische applicaties. Er werd ook titaniet gevonden en in een verloren hoekje van de stand liggen nog een paar specimens, die niet eens benaamd zijn ! Het zijn hoogst opmerkelijke stukken: op een schistmatrix verdringen zich letterlijk de bruine tot twee centimeter grote en uitermate goed gevormde tweelingkristallen. De gevraagde prijzen zijn daarbij zo ongeloofwaardig laag dat ik de verkoper om een bevestiging vraag, en als die na lang overwegen nog eens met een 10 % discount vrede neemt wordt het grootste stuk - 26 x 11 x 10 cm nota bene - zonder enig verder nadenken in mijn verzameling ingelijfd. Ik ben blijkbaar niet de enige die dit materiaal heeft opgemerkt, want in het latere beursverslag in “Le Règne Minéral” worden dezelfde stukken voorzien van het commentaar “avec des prix qui nous ont parus très bas pour ce genre de matériel”.

In één van de zalen wordt door een Brit een oude Duitse verzameling aangeboden. Mijn aandacht werd gisteren al getrokken door een handstuk sfaleriet var. cleiofaan uit Peru: goedgevormde zwavelgele, heldere kristallen tot 4 cm die als bonus nog eens bestrooid zijn met kleine rhodochrosiet- en kwartskristalletjes - maar dan wel zo zuinig dat de cleiofaan als hoofdmineraal nog volledig tot zijn recht komt. De vraagprijs is naar mijn oordeel vrij correct en als daar nog eens 20 % af kan gaat ook dit specimen mee richting België.

Steeds in dezelfde zaal heeft een Zuid-Afrikaan merkwaardige pseudomorfosen van sideriet na calciet te koop. De tot 5 cm lange afgeknotte calcietskalenoëders werden origineel bedekt met beigebruine sideriet waarna de calciet volledig werd opgelost.

Titanietkristallen van de Dodo Mine, Polar Urals, Rusland. Specimen 26 x 11 cm. Verzameling Raymond Dedeyne, foto © Hugo Bender.

Pseudomorfose sideriet na calciet van de Broken Hill Mine (niet te verwarren met de gelijknamige mijnen in Zambia en Australië), Aggeneys, Northern Cape Province, Zuid Afrika. Specimen 25 x 15 cm. Verzameling Raymond Dedeyne, foto © Hugo Bender.

De resulterende holle specimens maken een hoogst esthetische indruk - nét kleine tonnetjes kriskras door elkaar gegooid. De stukken zijn afkomstig uit één van de grote zinkmijnen in Aggeneys, Zuid Afrika - er zouden volgens de verkoper dan ook microkristallen sfaleriet op gedetecteerd zijn. De vondst is blijkbaar niet echt nieuw te noemen, maar om één of andere reden moet ik die in het verleden mislopen zijn : ik kan mij niet herinneren op Belgische beurzen ooit dergelijke stukken opgemerkt te hebben. De vraagprijs is niet echt laag te noemen, maar met wat onderhandeling gaat er 25 % af en kunnen we tot een vergelijk komen: mijn verzameling sideriet krijgt er een 25 x 15 x 9.5 cm absolute blikvanger bij.

Ik loop nog eens langs bij de kerel van gisteren met de muscoviet-op-albiet specimens uit Padre Paraiso, Minas Gerais, Brazilië: eens zien hoever we die zijn prijzen kunnen laten zakken. Hij biedt spontaan 10% discount aan voor verzamelaars en 50% voor wederverkopers. Hij protesteert heftig als ik als verzamelaar ook 50% eis maar zodra ik duidelijk laat blijken dat ik niet van plan ben met veel minder vrede te nemen en dat het dát wordt of niets begint hij geleidelijk bij te draaien. Ik wandel uiteindelijk tevreden weg met een onberispelijk 15 x 14 x 11.5 cm specimen en een bijbehorende prijsreductie van 40 %.

Ik begin zo stilaan door te krijgen dat je met een minimum aan onderhandelingsvaardigheid in Sainte-Marie zelden of nooit de gevraagde prijs betaalt, en dat wordt door mijn volgende aankopen alleen nog maar verder bevestigd. Gedurende mijn drie dagen aldaar koop ik 19 specimens en realiseer daarbij een discount van 29 % gewogen gemiddelde op de originele vraagprijzen. Volledigheidshalve: deze cijfers zijn niet vervormd door “last minute” superdiscounts die bijvoorbeeld nogal eens door Indiërs worden gehanteerd tijdens de laatste uren van de beurs. Hoeveel je kunt negotiëren hangt uiteraard af van geval tot geval, maar bij geen enkele van mijn aankopen was de discount minder dan 10% - het maximum daarentegen liep op totmeer dan 50%. Er wordt nogal eens beweerd dat handelaars voor beurzen als die van Sainte-Marie hun prijzen opzettelijk escaleren - staangelden zijn er inderdaad peperduur - en ik ben volop bereid om dat te geloven, maar dat betekent daarom nog niet dat je als verzamelaar zomaar over je heen moet laten walsen.

Op de keper beschouwd ben ik voorstander van een politiek waarbij een gevraagde prijs niet negotieerbaar is - vooropgesteld dat het dan ook een eerlijke prijs is. In Sainte-Marie is dat nu eenmaal anders - ik begrijp het systeem maar daarom moet ik het nog niet bewonderen. Maar als de regels van het spel nu eenmaal anders zijn dan moet je je aanpassen aan de realiteit want anders ben je de dupe. Dit spel wordt gespeeld om de knikkers - lees : mineralen - en dat is wat finaal telt. En als dat nodig is dan speel ik het spel ook meedogenloos mee, zonder schroom of schaamte; dan kleef ik zonder medelijden het Richard Nixon principe aan (weliswaar zelf geen man van onbesproken gedrag, maar opnieuw : het is het resultaat dat telt): “once you got them (de verkopers) by the balls, their hearts and minds will soon follow”. De beginselen van de kunst van het negotiëren heb ik zelf ooit met schade en schande geleerd tijdens de MKA-trip naar Marokko in 2007 en ondertussen heb ik die nog verder uitgediept. Mijn favoriete openingszet is het geëtiketteerde bedrag voor een specimen straal te negeren en de handelaar te vragen naar zijn beste prijs - dan krijg je veelal al een goede indicatie van de grootteorde van de best haalbare discount. Wanneer je zelf het eerste bod uitbrengt kan de uiteindelijke prijs enkel nog maar stijgen - zelfs als de tegenpartij eigenlijk een lagere openingsprijs in gedachten had. En tot slot nog één advies: onderhandelen in Sainte-Marie is niet alleen beperkt tot verkopers in wiens cultuur dat min of meer ingebakken is: Duitsers, Engelsen, Fransen,… zijn er even vatbaar voor als Indiërs, Chinezen of Marokkanen !

Het wordt tijd dat ik stilaan eens ga uitzien naar een goed specimen wulfeniet/mimetiet uit de Ojuela Mine, Mapimi, Mexico. Ik heb de stukken nu al in diverse maten en kwaliteiten bij minstens tien handelaars te koop gezien maar een Italiaan in één van de zalen heeft volgens mij toch de beste kwaliteit handstukken. Helaas weet hij dat zelf blijkbaar ook en hij is dan ook niet te bewegen tot fikse discounts. Na lang wikken en wegen ga ik tenslotte voor de twee specimens van mijn dromen : één met overwegend grotere wulfenietkristallen en één met overwegend mimetiet waarop spaarzaam nog enkele goedgevormde wulfenietjes zijn verspreid. Ik grijp de samenaankoop aan om nog een extra 10 % prijsreductie af te dwingen.

Een Hongaar heeft zijn stand nagenoeg volledig uitgebouwd rond kwarts variëteit amethyst uit Nyíri in het Zempléni gebergte in het noordoosten van Hongarije. Zijn materiaal werd uitvoerig beschreven in het januarinummer 2008 van Mineralienwelt en hij laat niet na om dat duidelijk te maken met een overvloed van kopijen en uitvergrote foto’s uit het bewuste artikel. De kerel ziet er angstaanjagend uit met zijn wilde baard, haren die alle kanten uitstaan en een outfit perfect op maat gemaakt - voor iemand anders weliswaar : ik wed dat hij in de Hongaarse bossen regelmatig met beren worstelt en in het weekend nog eens probeert hun zusjes te versieren, en ik vraag me af of het hol in de grond waar hij op één van de foto’s net uit kruipt dan wel zijn woonplaats of de vindplaats is. De specimens in kwestie bestaan uit overkorstingen van botroïdaal samengegroeide amethystkristalletjes die individueel zo klein zijn dat je ze nog net met een oogloupe kunt waarnemen - door de uitstekende kleur valt het geheel echter vrij decoratief uit. De stukken zijn echter naar mijn smaak vrij duur maar de moeilijke berging en

Foto © Nick en Jos Mornie.

problematische reiniging zouden daar verantwoordelijk voor zijn: niet zelden moet tot meer dan vijf meter diep worden gegraven en de origineel onooglijke specimens worden pas presentabel na successieve behandelingen met koningswater en hogedrukspuiten. Als ik er echter lucht van krijg dat voor wederverkopers de prijs gehalveerd wordt pas ik terug de “40 % eraf of niets” regel toe - en mét succes.

Een Braziliaan heeft een grote partij muscoviet uit Galileia in de Doce Valley, Minas Gerais, Brazilië in aanbieding. Pakketjes uiterst dunne gele blaadjes van zowat een centimeter groot zijn op een kwartsmatrix kriskras tegen elkaar aangegroeid op dusdanige wijze dat van bovenaf gezien in eerste instantie niets op muscoviet wijst - dat wordt pas duidelijk wanneer je de splijtvlakken aan de zijkanten bekijkt. Echt nieuw is het materiaal niet: ik heb begin 2008 al specimens op Belgische beurzen genoteerd, maar telkens waren die onverantwoord duur en door de zachtheid van de mica bovendien vaak ook nog beschadigd. Hier wordt de stukken echter per gewicht verkocht, waarbij de massieve kwartsmatrix uiteraard letterlijk nogal wat gewicht mee in de schaal werpt. Met wat geduld slaag ik er uiteindelijk in om uit een aantal kisten één specimen te vissen met héél veel onbeschadigde muscoviet op héél weinig matrix - en zodoende kom ik hier weg voor een prikje.

Op de beurs vind je heel wat Marokkaanse handelaars maar op een zeldzame uitzondering na bieden ze nagenoeg allemaal hetzelfde inspiratieloze gamma van geblutste barieten, gebroken azurieten en gekloven fluorieten aan. Het assortiment wordt hoogstens opgefleurd door wat vanadinietjes die ze aan woekerprijzen proberen te verpatsen. Marokko heeft immense steenwoestijnen - geloof me vrij, ik ben er zelf geweest - maar met wat hier allemaal aan stenen wordt aangesleept moeten die woestijnen binnen afzienbare tijd totaal zijn leeggehaald. Ik kan mij niet van de indruk ontdoen dat het met de kwaliteit van het aanbod hier de laatste jaren zienderogen achteruit gaat - in tegenstelling met bijvoorbeeld materiaal uit India en China, waar ze blijkbaar wél geleerd hebben dat kwaliteit telt en zich bijgevolg ook laat betalen. Nochtans zijn in Marokko veel prachtige specimens gevonden en zonder twijfel ook nog te vinden - maar waarom ze uitgerekend met déze rommel van zover moeten komen en hoe ze dan daar waarschijnlijk, niettegenstaande hoge reis- en standkosten ook nog geld aan verdienen zijn vragen die voor mij voorlopig onopgelost blijven. Ik heb er geen flauw idee van wie deze rommel blijft kopen.

En áls je de dag van vandaag al eens goede Marokkaanse stukken vindt dan is dat meestal bij niet-Marokkaanse handelaars. Zo ook hier weer : een Fransman biedt enkele uitstekende barietspecimens aan uit de streek tussen Beni Mellal en Beni El Ouidane, aan de voet van de Atlas - ze zouden geborgen zijn naar aanleiding van olieproefboringen aldaar. Hij heeft drie grote handstukken, grootteorde 15 x 15 x 7 cm - elk een nagenoeg onge-

Barietkristallen van Beni Mellal/ Beni El Ouidane, Marokko. 16.5 x 13cm. Verzameling Raymond Dedeyne, foto © Hugo Bender.

schonden stapeling van goed geprononceerde, lichtgeelbruine tafelvormige kristallen. Met een dergelijk uitermate beperkt aanbod - ik heb ze ook nergens elders op de beurs gezien - kun je natuurlijk geen barnumdiscounts verwachten en ik stel mij tevreden met een eerder symbolische 10 %.

Een andere Fransman houdt het bij een selectie van de betere stukken uit de Deccan Traps. Opvallend zijn vooral zijn specimens uit Rahauri in het Ahmednagar district, India waarbij geblokte groene apofyliet, bussels naaldvormige witte scoleciet en korenschoofvormige aggregaten heldere stilbiet zich verdringen op éénzelfde matrix. Origineel véél te duur laat hij vandaag zijn prijs zakken met 50%. Na nog een rondje onderhandelen krijg ik 10 % extra en daarbovenop nog eens een mooi vuistgroot aggregaat van hanekamvormige roze heulandietkristallen uit Nasik, India waarvoor ik eerder al belangstelling toonde.
Iets na vijven begint de verzadiging weer toe te slaan - tijd om naar de "Au Tilleul" terug te keren, wat ditmaal dank zij het afzijdig blijven van mijn GPS-madame probleemloos verloopt. Als avondmaal krijg ik typische Vogezendelicatesses voorgezet zoals daar zijn een soortement gebakken hespenworst (spam dus - je moet maar op het idee komen!) en paella. Mogelijks wordt laatstgenoemd gerecht geserveerd als onderdeel van een internationaal culinair uitwisselingsproject en probeert er nu ergens in Valencia iemand een flinke portie Sauerkraut met een vette varkenskotelet door zijn strot te wringen. Hoe dan ook, ik wil niet met hem of haar ruilen.

Na het eten heb ik buiten op een bank, terwijl de deemstering de zon aflost, nog een lang gesprek met Franky. Hij vertelt met enthousiasme en gedrevenheid over wat en hoe hij verzamelt en over zijn hoop om daar misschien wel iets kleinschaligs commercieels uit te bouwen. Wisten wij beiden veel dat dit ons laatste gesprek zou worden: nog geen maand later bezwijkt hij aan een hartaanval - 52 jaar ! Weg plannen, weg dromen. Ik weet allang dat het leven niet fair is, maar toch komt de klap hard aan. Nog even mijn prioriteitslijstje voor morgen bijwerken en dan zit de dag er voor mij weer op.

DAG 3

Vroeg ontbijten - onderwijl terug tips uitwisselend met Nick, Jos en Franky - afrekenen bij Maya de bezige bij en terug naar Sainte-Marie, klaar voor een laatste beursdag. Al van de eerste dag hou ik de tafel van een oudere Fransman, rechtover de ingang van het Lycée speciaal in het oog. De man verkoopt overwegend kleinere en weinig spectaculaire eigen vondsten uit de Alpen - maar temidden daarvan staat plompverloren en totaal onverwacht een prachtspecimen datoliet uit Dalnegorsk in het verre Oost Siberië. Het is een grote plaat van 19 op 17 cm waarop de talrijke individuele scherpe en goedgevormde groene kristallen tot 3 cm groot zich letterlijk verdringen : een specimen dat in menige museumcollectie niet zou misstaan. De vraagprijs is vrij hoog, maar naar mijn mening fair voor een dergelijke uniek stuk. Ik vraag de eigenaar naar zijn beste prijs en tot mijn verrassing duikt hij zomaar pardoes 25% naar beneden en als ik hem nóg eens 15 % lager bied gaat hij ook dáár nog eens mee akkoord : mijn dag kan in alle geval al niet meer stuk. Terwijl de man het stuk inpakt krijg ik er van hem nog een uitgebreid verhaal bij over de geschiedenis ervan. Over hoe hij kort na het openen van de Sovjetgrenzen met een vriend na heel wat perikelen met paspoorten en vergunningen in Dalnegorsk belandde; hoe hij daar rechtstreeks aankocht van een mijnwerker uit de Bor Pit, een open boriumgroeve; hoe ze daarna nog eens een veelvoud van de aankoopprijs aan smeergeld dienden te betalen aan allerhande instanties om uiteindelijk via Japan hun materiaal naar huis te kunnen sturen; en hoe hij nu met het oog op een aanstaande verhuis noodgedwongen zijn grotere specimens moet liquideren - helaas voor hem, gelukkig voor mij. Ik twijfel er geen moment aan dat het feit dat het specimen na drie dagen hier nog altijd onverkocht bleef, sterk

heeft meegeholpen aan de uiteindelijk messcherpe prijs die ik ervoor betaalde.

Een Chinees biedt behoudens mineralen ook het boek “Fine Minerals of China” van Guanghua Liu aan. Toen dat in 2006 op de markt kwam zag het er even naar uit alsof het heel vlot zou verkopen, want toen vulde het echt nog een leemte in de snel evoluerende markt van Chinese mineralen. Maar kort daarna kwam “China: Mineralien - Fundstellen - Lagerstatten” van Berthold Ottens op de markt, wat precies hetzelfde terrein bestreek en niet alleen stukken beter was op nagenoeg elk gebied maar aan minder dan de helft van de prijs van het Chinese werk ook nog eens veel goedkoper uitviel. Reden genoeg dus om aan te nemen dat de uiteindelijke verkoop van “Fine Minerals” niet zo denderend zal zijn geweest en het wordt hier dan ook aangeboden aan 10% discount per stuk en 50 % vanaf 10 exemplaren. Ik heb zelf al het boek van Ottens, die hier overigens ook standhouder is op de beurs met - wat dacht je anders -Chinese mineralen maar tegen halve prijs wil ik ook nog wel een kopij van het andere werk. Ik val nog eens met succes op de “40 % of niets” strategie terug en bovendien neemt de verkoper mij ook nog eens mee op sleeptouw door de beurs naar de stand van een andere Chinees die niemand minder dan de auteur, Guanghua Liu himself blijkt te zijn. Die laat zich gemakkelijk overtuigen om mijn nieuwe boek te signeren en van een opdracht te voorzien, zowel in het Engels als in het Chinees. De taal van Shakespeare zal wel niet zijn forte zijn : het boek is in een schabouwelijk Engels geschreven en hij slaagt erin de opdracht “with the best wishes” met twee kanjers van spelfouten op papier te krijgen. Om voor de hand liggende redenen heb ik er het raden naar of zijn Chinese opdracht wél correct is gespeld: hij verzekert mij dat die hetzelfde betekent als de Engelse maar volgens mij kan er evenzogoed het Chinese equivalent staan van “to the cheap prick that refused to pay a decent price for my excellent book”. Chinezen staan er verder in Sainte-Marie te kust en te keur - in de meeste gevallen met hetzelfde materiaal - maar om één of andere vreemde reden lijken mijn negotiatietalenten niet zo goed aan hen besteed. Echt grote discounts zitten er niet in en ze onthouden verdomd goed dat je twee dagen geleden ook al eens de prijs van dat éne stuk hebt gevraagd.

Toch kan ik niet weerstaan aan een specimen calciet uit de Xiang Hualing Mine, nabij Linwu in de provincie Hunan: een 12x11x7 cm aggregaat van parallel georiënteerde halftransparante rhomboëderkristallen tot 5 cm zijde. Wat het stuk zo opvallend maakt zijn de met een oogloupe waarneembare pentagondodecaëdrische pyrietkristalletjes die royaal verspreid liggen in smalle 5 mm brede stroken die parallel aan de calcietribben lopen. Ze liggen daarbij willekeurig ten opzichte van elkaar georiënteerd: dit is dus duidelijk geen geval van epitaxie. Wetende dat Chinezen niet aan hun eerste goede vervalsing toe zijn word ik altijd achterdochtig bij het zien van een voor mij nieuwe Chinese kristalhabitus: ik vermoed hier in eerste instantie dan ook dat de pyrietjes werden gekleefd, maar nadere inspectie met de loupe laat duidelijk zien hoe ze deels op, deels in de calcietmassa zitten. Dit is voor mij het signaal om over te gaan tot de negotiatiefase maar deze keer moet ik mij tevreden stellen met een schamele 20% waarvan ik het gevoel heb dat iedereen ze kon krijgen door er simpelweg om te vragen. Nu ja, je kan niet altijd winnen.

Calciet met pyriet van de Xiang Hualing Mine, Linwu, Hunan, China. 12.5 x 11 cm. Verzameling Raymond Dedeyne, foto © Hugo Bender.

Foto © Nick en Jos Mornie.

Ondertussen zijn er op deze zondag en tegelijk laatste beursdag massa's mensen toegestroomd, en daar zijn hier en daar ook bekende gezichten bij. De organisatie heeft bovendien nog voor enkele special acts gezorgd die de sfeer alleen nog maar verder ten goede kunnen komen. Eén daarvan is een rondtrekkend straatbandje dat een enthousiasme uitstraalt dat nagenoeg volledig hun quasi-totaal gebrek aan talent goedmaakt.

Gelukkig houden ze het voornamelijk bij instrumentele nummers, want hun vocale prestaties klinken zo hartverscheurend vals dat ze Barbra Streisand van de weeromstuit de tegenovergestelde richting uit zouden laten loensen. Verder zijn ze duidelijk het beginsel "geen drank, geen klank" toegedaan, zijn ze zonder discussie het beste op het drankorgel en duiken ze met hun lawaai vooral achter je rug op wanneer je een kennis wilt begroeten of in de beslissende fase van een prijsonderhandeling bent aangeland.

Het weer is effenaf stralend en heeft menige beursbezoekster er toe verleid om in eerder licht geklede staat te flaneren. Het is hier zoals met de mineralen: nogal wat doorsnee maar ook veel wat het naderbij bekijken waard is en uitzonderlijk zelfs absolute topexemplaren. Och, laten we het maar toegeven: wij mannen kunnen slechts aan één iets denken (strikt technisch gezien eigenlijk twee) - en dan zeggen ze nóg dat we veeleisend zijn.

Wél goed ingepakt zijn twee dames in lokale klederdracht. Het meest opvallende zijn hun brede platte hoeden met daarop een stapel grote kleurige pompons - net alsof ze een stel ijsroombollen op hun hoofd balanceren - en hun extreem langharige wollen kousen die hun benen er laten uitzien als de poten van de langharige mammoet: het resultaat van honderden eeuwen evolutie in één klap teniet gedaan. In mijn kindertijd verzamelden wij ijverig de gekleurde plaatjes - die heetten toen "chromo's" - die je in de repen chocolade van het merk Jacques kon vinden, en uit hun reeks "traditionele Europese klederdrachten" herinner ik me nu plots terug levendig het beeld van net zo'n dame als die hier nu rondwandelt.

Foto © Nick en Jos Mornie.

Er paraderen ook mijnwerkers rond in hun historische zwarte gildenuniformen met rode stiksels. Toen wisten ze tenminste nog wat stijl was - onze hedendaagse gildeleden zijn al tevreden met een groene ACV- of

een rode ABVV-plastiekzak over hun hoofd. Ik ga nog even poolshoogte nemen bij de Indische standhouders: naar horen zeggen durven die op zondagnamiddag nogal eens fameus hun prijzen te laten zakken. Er staan er enkelen in een zaal met het doorgaans zeldzamere materiaal zoals fluoriet"-spiegeleieren", centimetergrote powellietkristallen, vuistgrote geoden gevuld met goosecreekiet, wonderlijke epistilbietkristallen en ander lekkers uit de Deccan Traps. De vraagprijzen zijn doorgaans nogal gespierd maar als je ook maar enige belangstelling toont vragen ze al onmiddellijk wat je bereid bent te betalen en dat is een goed teken dat de koopjestijd niet meer veraf kan zijn. Ik begin echter stilaan door mijn fondsen heen te zitten en dus besluit ik om nog eens even langs te lopen bij een stel Indiërs die luidkeels hun waren aanbieden in een straattentje. Hier is het aanbod uiteraard minder exclusief dan in de zaal, maar toch zijn keuze, kwaliteit en kwantiteit effenaf goed. Dat alles voor zeer redelijke prijzen, waarop je zonder veel moeite nog eens monsterdiscounts a la Trois Suisses kunt halen: yes my best friend (ik herinner mij niet de man ooit eerder gezien te hebben), especially for you as a good customer (ik herinner mij evenmin ooit iets van hem gekocht te hebben) I give 70 % discount ! Ik hoor later nog dat ze naar de avond toe hun materiaal zelfs hebben verkocht voor enkele tientallen Euro's per… tafel ! Ik heb al wel een redelijke collectie Indische mineralen in eigen collectie, maar toch vind ik steeds weer één of andere nieuwe en ongewone kleur, kristalvorm of associatie en ook deze maal is dat niet anders: voor een prikje koop ik een grote plaat apofylietkristallen met rode fantoominsluitsels en een ander specimen waarin grote gele calcietkristallen afgewisseld worden met evenzogrote roze apofylieten.

Ik moet nog even terug naar de zaal waar gisteren een Italiaan goede witte barietspecimens uit de Jinkouhe Mine in Sichuan, China te koop aanbood. Het is nog vroeg in de namiddag en toch is de man al aan het inpakken: blijkbaar maakt de Zwitserse douane het bijwijlen zo bont dat hij de lange omweg naar Italië over Oostenrijk verkiest boven het risico van zijn wagen te moeten uitladen en een hoge boete te betalen. Als ik hem vraag om zijn barieten terug uit te pakken bekijkt hij mij eerst alsof iemand hem net vertelde dat zijn vrouw er met de melkboer vandoor is en (dat is nog het ergste !) daarbij ook nog eens zijn volledige collectie CD's met het verzameld oeuvre van Eros Ramazotti heeft meegenomen. Maar dan laat hij mij uiteindelijk toch nog uit zijn lot een 18x7 cm floater kiezen die is samengesteld uit parallel vergroeide tafelvormige kristallen tot 4.5 cm zijde - en daarbij kan nog eens 30 % van de prijs af.

Bariet van de Jinkouhe Mine, Sichuan, China. 18.5 x 7 cm.
Verzameling Raymond Dedeyne, foto © Hugo Bender.

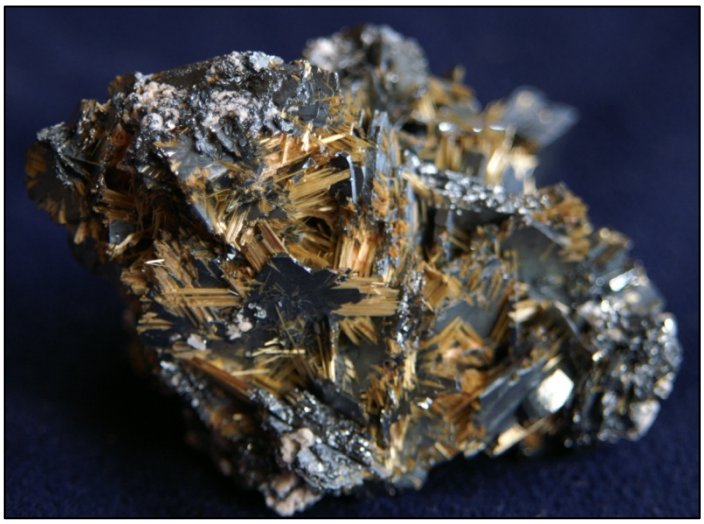

🡐
Rutiel epitactisch op hematiet. Nova Horizonte, Ibitiara, Bahia, Brazilie. 9 x 7 cm. Verzameling Raymond Dedeyne, foto © Hugo Bender

In de stand daarnaast wordt mijn aandacht getrokken door een 20 x 23 cm grote plaat rozig-violette botroïdale smithsoniet met daarop transparante tweeling- en drielingcalcietkristallen tot 4 cm uit Charcas, Mexico. Ik heb een zwak voor smithsoniet en een dergelijke combinatie heb ik nog niet eerder gezien: niettegenstaande mijn steeds zorgwekkender wordende financiële toestand gaat ook dít nog mee.

Nu nog even een klein ommetje naar de trappen van het Lycée en dan stoppen we ermee: daar staat een Sloveen met een mooie collectie specimens rutiel op hematiet uit Nova Horizonte nabij Ibitiara, Bahia, Brazilië - een klassieke vindplaats voor dit soort materiaal. De grote goudgele naalden zijn epitactisch vergroeid op een matrix van zwarte plaatvormige hematietkristallen waarmee ze een mooi contrast vormen. Eigenlijk heb ik zoiets al in mijn verzameling, maar dat is wat klein uitgevallen en ik zou dat graag vervangen zien door een groter specimen. Wat hier aangeboden wordt is prijzig, maar voor dergelijke kwaliteit mag dat nauwelijks een verrassing zijn. Het is niet de eerste keer dat ik hier langskom, en bij elk bezoek slaagde ik er wel in om de prijs van wat ik op het oog heb weer iets verder naar beneden te onderhandelen, maar toch nog niet tot op het niveau waar ik hem werkelijk wilde. Zodra de verkoper mij opmerkt tovert hij een brede glimlach op zijn gezicht: hij heeft een goede beurs gehad en dat heeft hem mild gestemd. Met een “this is your lucky day” wordt de transactie uiteindelijk beklonken op de 30 % discount die ik mij tot doel had gesteld en een prachtspecimen van 9 x 7 x 6 cm, langs alle kanten begroeid met royale bundels rutielnaalden verandert van eigenaar.

En daarmee is dan voor mij tegelijk mijn eerste bezoek aan Sainte-Marie-aux-Mines beklonken. Het is rond vijf uur in de namiddag, ik ben totaal blut en na drie succesvolle dagen van hoogst intensief observeren, vergelijken, wegen en wikken ben ik effenaf verzadigd aan mineralen: allemaal goede redenen om er hier een punt achter te zetten.
Er is nog heel wat dat ik niet heb gezien, bezocht of bijgewoond - niet omdat het mij niet interesseert, maar gewoon omdat mij de nodige tijd daarvoor ontbrak : de Euro Gem beurs voor edelstenen, die op zo’n 200 meter van de hoofdbeurs wordt georganiseerd; de tentoonstellingen van de beste Franse fluorieten of de beste mineralen van de Vogezen of de fossiele vissen; een hele waaier aan interessante voordrachten en demonstraties over mineralen, edelstenen en paleontologie; de “Espace Prestige” waar specimens met prijzen vanaf vier beduidende cijfers vóór de komma worden tentoongesteld en verhandeld - en waarschijnlijk heb ik daarbij nog een en ander over het hoofd gezien. Maar volgend jaar, als ik voor de volle vier dagen kom, maken we dat wel weer goed.

De speciale verkoopzaal voor en de lezingen over gezondheidsstenen daarentegen heb ik opzettelijk níet bezocht en dat plan ik evenmin voor volgend jaar. Ik erger mij zo al genoeg aan allerhande lui die ik in de dagelijkse gang des levens nu eenmaal niet kan ontwijken, zonder dat ik mijzelf nog eens opzettelijk of welbewust zou blootstellen aan een stel weirdo's, wacko's, hasbeen's en neverwere's die - niet in het minste gehinderd door enige technische bagage terzake - hun zaakjes aan de goedgelovige man proberen te brengen. Het zijn stuk voor stuk zelfverklaarde experts in onbestaande disciplines met ronkende fantasietitels die allemaal de term "litho" met elkaar gemeen hebben en die verder door geen enkel ernstig instituut worden erkend, laat staan verleend: lithosophrologen, lithokinesiologen, lithobioenergetici, lithotherapeuten, lithopragmatici - ik vind hun predikaten niet zelf uit, ze komen recht uit de beurscatalogus! Ik krijg al maagkrampen als ik nog maar de samenvattingen van hun lezingen doorneem. Net als de malafide Roemenen werden ze hier allemaal bijeengebracht in één enkele ruimte, de zaal "Espace Cristal et Santé", die duidelijk als dusdanig is aangegeven. Wie zich hier toch nog zou binnen wagen moet achteraf niet meer komen klagen, die heeft het zelf gezocht - alhoewel ikzelf boven de poort van deze versie van Dante's Inferno duidelijkheidshalve ook nog eens een spandoek met de woorden "Lasciate ogni speranza, voi che entrate" zou laten aanbrengen. Héhé, dat moest er toch even uit want het lucht op: ik heb nu eenmaal een bloedhekel aan lui die grof geld verdienen op de rug van goedgelovigen en zelfs van hen die beter zouden moeten weten.

De terugreis verloopt even voorspoedig als de heenreis. Is dat nu toeval of niet - maar als ik iemand inhaal dan is dat zonder uitzondering een trage slak die elk vlot verkeer belemmert en als ik wordt ingehaald is dat nagenoeg steeds door een onverantwoorde gevaarlijke snelheidsmaniak ? Verder blijken Yasmine en Michael Jackson nog altijd even dood als drie dagen geleden maar ondertussen zijn ze beiden al wel verheven tot de status van nationale, respectievelijk mondiale helden. Thuisgekomen neem ik onmiddellijk mijn agenda ter hand en blokkeer 24 tot 27 juni 2010 voor Sainte-Marie-aux-Mines .

Mijn acclimatisatie na drie dagen volledige onderdompeling in mineralen verloopt betrekkelijk probleemloos. Alleen kijkt mijn bakker nogal vreemd op als ik hem naar zijn beste prijs voor een meergranenbrood vraag, en mijn slager kijkt mij verbouwereerd aan als ik hem meedeel dat ik minstens 40 % discount verwacht op zijn biefstuk.

Franky Vangansbeke bij zijn - helaas letterlijk - laatste aankopen.
Foto © Nick en Jos Mornie.

Inhoud Geonieuws jaargang 34 (2009)

nr.	pp.	titel	auteur(s)
1	7 12-17 18-24	Extreme en minder extreme mineralenmusea Basaluminiet... euh... felsőbányaiet Radioactiviteit	Axel Cronstedt Rik Dillen Jan Sibtsen
2	33 34-52	Namen van nieuwe mineralen Freiberg, zilver- én mineralenstad - Terra Mineralia	Axel Cronstedt Hugo en Paul Bender
3	62 63-70 71-76	Kristalvormen en typomorfisme Mineralogische reis naar de Deccan Traps, India, 2008 Pentagoniet	Axel Cronstedt Georges Claeys Georges Claeys
4	85 87-96	Het meest voorkomende mineraal Tschernichiet	Axel Cronstedt Rik Dillen
5	103-104 109 110-115 116	In memoriam : Jan Keustermans Mindat en The-Vug Sampleiet : het levensverhaal van een mineraal van de maand Tazieffiet	 Axel Cronstedt Herwig Pelckmans Rik Dillen
6	121-127 130-144	Jaarverslag 2008 Spectrometrie, een ruimere kijk op mineralen	Paul Van hee, Ludo Van Goethem en Hugo Bender Axel Emmermann
7	149 154-160 161-172	In memoriam : Claus Hedegaard Proustiet Met de MKA naar Freiberg - deel 1	Rik Dillen Pierre Rondelez Raymond Dedeyne
8	177-178 178-179 179-180 183 185-186 187-200	In memoriam : Franky Vangansbeke In memoriam : Suzy Van Hoeywegen In memoriam : Ernie Nickel Het kuispistool Auroriet Met de MKA naar Freiberg - deel 2	Nick en Jos Mornie Paul Van hee Rik Dillen Axel Cronstedt Rik Dillen Raymond Dedeyne
9	209 211-212 213-216 217 218-220	Nieuwe mineralen anno 2009 Fluorescerende fips van Saragossa Fornaciet Van furnaciet naar fornaciet Mineralen verzamelen in de vorige eeuw	Axel Cronstedt Axel Emmermann Rik Dillen Herwig Pelckmans Manfred Fabig
10	224-227 229 230 231-247	Hydroniumjarosiet MKA-minibeurs Bolivia: The Height of Mineral Collecting Sainte-Marie-aux-Mines voor absolute beginners	Rik Dillen Rik Dillen Axel Cronstedt Raymond Dedeyne